

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrta leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrta leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenski jezik in sodnijske razsodbe.

Visoka c. kr. nadsodnija v Gradcu je zadnje dni slovenskemu kmetu intimirala sledečo odločbo:

„Das hohe k. k. Oberlandesgericht in Graz hat in der in possessorio summarissimo verhandelten Rechtsache des Peter Keber durch dr. Pirnat gegen Josef Mazovic und Andreas Jančigai wegen Besitzstörung über Rekurs des Zweitgeklagten Andreas Jančigai gegen den diessgerichtlichen Erkenntnisbescheid ddo. 1. Oktober 1880 Z. 6854 in der Erwägung, dass die in slovenischer Sprache erfolgte Hinausgabe und Abfassung des Erkenntnisbescheides vom 1. Oktober 1880 Z. 6854 den bei den Gerichten dieses Oberlandesgerichtssprengels aufrechten Bestände der deutschen Amtssprache und insbesondere den Bestimmungen der hohen Justizministerial-Erlasse ddo. 15. März 1862 Nr. 865 und vom 5. September 1867 Nr. 8036 und 9396, welche den Gebrauch der slovenischen Sprache bei den Gerichten dieses Oberlandesgerichtssprengels regeln, um so weniger entspricht, als dieser Erkenntnisbescheid die in deutscher Sprache geflochtenen Verhandlungen vom 7. Juni und 5. Aug. 1880 in slovenischer Sprache erlediget, den bezogenen Erkenntnisbescheid dahin zu beheben, dass dem k. k. Bezirksgerichte aufgetragen werde, die in slovenischer Sprache ausgefertigten Partien desselben von den Partheien abzuverlangen, den Erkenntnisbescheid in der deutschen Amtssprache auszufertigen, den Partheien zuzustellen und das weitere gesetzliche Amt zu handeln.“

Ta odločba je principijalnega pomena, in bode brez dvombe vznemirila duhove globoko po deželi. Naravno je torej, da o njej pišemo uvodni denašnji članek. Pri tem pa moramo poudarjati, da kratko nikar ne nameravamo sodnika in osebe njegove zaplesti v diskusijo. Sodnik, ki drži tehtnico pravice, stoji v nepristopnej višini nad nami! In naj še tako hudo

pluskajo valovi srditega političnega življenja krog njega, govoril bode vedno, kar zapoveduje zakon! Nikdar nijsmo dvomili, da stojijo avstrijski naši sodniki nad strankarskimi prepiri. Tudi v tem slučaju, ko smo namreč brali omenjeno nadsodnijsko odločbo, nijsmo ni jeden trenotek čiste in vzvišene sodnikove osebe pomešali v politično borbo. In ko smo videli, da je graški časopis to odločbo kot politično dejanje svetu objavil še prej, kot jo je c. kr. okrajna sodnija v Kamniku v roke dobila, ter pri tem triumfatorično in pomenljivo poudarjal, da je pri dotičnej seji predsedoval sam nadsodnijski prezident vitez Wasser, mislili smo si pač, da židovsko uredništvo tega lista ne ve, kaj je sodnija in kaj spodobnost.

Če torej zakon zabranjuje, da se slovenskim kmetom ne smejo slovenske razsodbe dopošiljati, potem je konec vsakej debati. Zakon je oster, trd ali mi se mu podvržemo pokorni!

Zabraniti pa se nam ne sme, da nekoliko pretehtamo razloge, s katerimi je visoki sodnik podprl svojo nam Slovincem osodepolno odločbo. Z obžalovanjem obstanemo, da nas ti razlogi nijso prepričali. Visoki nadsodnik opozoruje na to, da je nemški jezik pri sodnijah našega nadsodnijskega okroga uradni jezik.

Ali s tem argumentom dalo bi se dokazati, da se pri naših sodnijah sprejeti in rešiti ne sme sploh nobena slovenska vloga. Da ta argument na mestu nij, razvidi se iz odločbe same, ker v njej navedeni justičnega ministra ukazi jasno pričajo, da raba slovenskega jezika nij prepovedana pred sodnijami!

Sploh se nam vidi, da se iz omenjenih ukazov orožje proti slovenskemu jeziku izkavat ne da, ker tendenca teh ukazov je našemu jeziku prijazna in na to obrnena, da bi se slovenščina v sodnijsko uradovanje vpeljala bolj in bolj. V jednom teh ukazov beremo o razvitji in razširjenji slovenskega uradovanja sledeči simpatični pasus: „Was (to je naprava slovenskih protokolov) nicht nur dem Interesse der Justizpflege förderlich erscheint, sondern auch von der slovenischen Nationalität angehörigen Parteien, Landtags- und Reichstagsdeputirten, und selbst vom Landtage des Herzogthums Krain mit Recht angestrebt wird.“

Končno pa ne smemo prezreti, da datirajo vsi ti ministerski ukazi iz časov, v katerih še nij bil v moči za vsakega državljana preimenitni zakon od 21. decembra 1867, št. 142 drž. zakonika. V členu 19. te prevažne postave se bere:

„Artikel 19. Alle Volksstämme des Staates sind gleichberechtigt, und jeder Volksstamm hat ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache. Die Gleichberechtigung aller landesüblichen Sprachen in Schule, Amt und öffentlichen Leben wird vom Staate anerkannt.“

Če je torej v omenjenih ministerskih ukazih uradnej rabi slovenskega jezika kaka zapreka stavljena bila, morala je pasti vsled omenjenega zakona, ki daje vsem jezikom enakopravnost v uradih.

Mi torej še nijsmo zgubili vsega upanja, ter nadepolni pričakujemo razsodbe najvišjega

Listek.

Pravična in resnična pisma spectabilisova.

VIII.

Gospodičina! Ker mi leto 1880 nij ostalo v čisto dobrem spominu, sem bil zaključil, da ne bom prinašal svojih pravičnih in resničnih pisem v novo leto; zakaj bi tudi, sem dejal, saj se lahko najde nov naslov in spodobilo bi se, da započnem svoje poslovanje v mlademu letu s številko I., kakor je uže stara navada, naročito pri takih ljudeh, ki dobivajo vselej o početku novega leta v svoje birokratiške roke akta s prvimi brojevi dekadičkega sistema, in ti se potlej množijo in zrastejo proti koncu leta do visokih tisočakov.

Celo ime sem hotel popustiti staro in spectabilisa postaviti v penzijo, pa mi je žal bilo za to historiško ime, katero se je itak steklo nekaj popularnosti pri vas, gospodičina,

kakor tudi pri drugih čitateljicah našega dnevnika, ne glede na čitatelje, za katere prav za prav ne pišem ta pisma, nego jih pišem jedino za čitateljice, gospe in gospodičine, stare in mlade, lepe in grde, nota bene, če se sploh sme reči, da je grda katera, kar pa jaz nijsem še rekel nikoli. Po dolgočasnem premišljevanju sem sklenil, da ostane pri starem, da bomo nadaljevali, kar smo začeli lani, in da bo vaš spectabilis še pridržal staro firmo.

S podpisi je težava in velik križ pri političnih novinah; če postavim svoje pravo in polno ime pod pismo, kakor to delajo naši nepolitični beletristi, precej bi vtegnil kdo podtikati mojej osobi hudobne enostranske ali celo svobodomiselne ideje, katerih jaz pod črto imeti ne smem, in če jih imam kaj, svetu kazati nečem.

Hotel sem se skrivati pod šifro S—s, pa sem si precej mislil, da bi mogel to kateri hudobnež, kakeršnih tudi imamo v svojej literaturi, namesto „Spectabilis“ čitati „Sancta

simplicitas“, in kaj takega mi ne bi bilo všeč, to se vé, kako tudi!

Spectabilis je sicer generalno ime, zato, ker je več, skoro da še preveč spectabilisov na svetu, barem na Ogerskem in na Hrvatskem, ako i ne pri vas na Slovenskem, ali zato me vendar le poznajo moje čitateljice, kakor bi tudi Erjavčevega „raka“ v Ljubljanskem Zvonu brez posebnih študij spoznali čitatelji, ako bi ga bil sam g. Erjavec krstil: „Crustacea“.

„Crustacea“ ali po domače „Košar“ je genus, „rak“ je species v zoologiji, in tako sem tudi jaz species v genusu spectabilisov, tako si to reč tolmačim.

Mej menoj in Erjavčevim rakom je pa vendar precejšnja razlika, če ravno sem rekel, da sva oba species vsak v svojem genusu. Erjavčev rak ima pet parov nog, kar bomo gotovo zvedeli v prihodnjem nadaljevanju rakovke biografije, jaz pa še en „dober“ par teško zmorem. Škarje sicer imava oba, jaz in

sodnika, ki sta ga pozvali obe stranki (ista, ki je rekurz dobila, kakor tudi ista, ki je vsled njega izgubila), da naj v tej stvari spregovori nedotakljivo, zadnjo svojo besedo!

Dr. I. T.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. januarja.

„Moravska Orlica“ prorokuje novih bojev v **državnem zboru**, kadar se ta zopet zbere na Dunaji. „Levica bode popolnem napela vse moči, videli bodemo, kako bode divjala in rjovela. A naši poslanci bodo takim napadom stavili mirnost nasproti, potem pa bodo centralisti opešali. Tako se bode boj završil, kateremu bode sledilo hitro razpadanje. Za trdno smo prepričani, da bo zdanja sesija prinesla nam preobrat v parlamentarnih razmerah ter da se bode končala s popolnim porazom centralistov.“

Vse upanje so liberalci stavili zdaj zopet na „**kmetški**“ shod v Linci. Vendar z izidom ne morejo biti preveč zadovoljni. Kljub temu, da so liberalci z obskurnim Kirchmayrom na čelu agitacijo zoper konservativne zgorenjeavstrijske poslance skrajno napeli in kmete vabili z lažmi in na vsak mogoč način na shod v Linc, vendar jih vseh skupaj nij prišlo k shodu še 3000 ne. Laž je bila tudi vest, da pride k shodu tudi gorenjeavstrijski namestnik, katero so Kirchmayrovci raztrosili za to, da bi kmetom pokazali, češ, saj mora le res biti kaj resničnega na celey agitaciji zoper konservativne poslance, če pride k shodu govornike poslušat sam namestnik. Zbrani kmetje se še zmenili niso zato, kaj se je govorilo, nego zapuščali dvorano in hodili se krepčat z božjo kapljico. Shod je sklenil zahvalno adresno odposlati do cesarja in do ministerstva zavolj ugodnega rešenja fevdnega vprašanja. Nadalje se je sprejela včeraj na tem mestu omenjena resolucija in še druga glede razširjenja volilne pravice po kmetih, tako, da bi kmetje direktno volili in voliti pravico imeli vsi, ki plačajo po 5 gld. direktnega davka. Kakor znano, se začne liberalcem kar v glavi vrtiti, če jih kdo spomni, da je ugodna rešitev te zadeve mogoča.

Avstrijski **nemški** liberalci imajo zopet en program več za spremembo enkrat zopet veleizdajsk. Pruski petrolejec Schönerer ga je izdal „an die deutschen Stammesgenossen“. Svoje somišljenike iz državnoborske levece vabi, da si osnujejo nemško nacionalno društvo, ki bi se naj raztegnilo čez celo Avstrijo, „katere nemški deli so bili pred tisoč leti pod nemško državo; zato da se mora zveza z Nemčijo utrditi z zakoni ter ima Avstrija stopiti v organično državnopravno razmero z Nemčijo.“ — To šenererijanstvo meji uže na blaznost.

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se javlja, da je general Skobelev dobil več zmag nad Teke-Turkomani.

O političnem položaji piše „Golos“: „Evropske vlasti ne morejo doseči edinosti v svojih nazorih in namenih. Od dunajskega kongresa sém nij bilo take nesloge v nazorih diplomatov. Vse stare zveze so razdrte, nove pa še nijso dognane. Zmaga Gladstonova nad Disraelijem dala je Angliji čisto nov tir v politiki in angleška vlada še le išče stebrov, na katere bi svoj mejnarodni program naslonila. Do francoske republike nemajo velesile še pravega zaupanja, in francoska vlada sama ne vé, kje bi si svoje zaveznike poiskala. Italija čaka v rezervi. Avstrija, oslajljena po notranjih bojih, ne vé, na katero stran bi se obrnila. Nemčija tipa in preiskuje, in se tudi še nij odločila, s kom bi se zvezala. Še v malenkostnih zadevah se velesile ne morejo zediniti, in treba je za vsako stvar občne važnosti obravnav brez konca in kraja, ker si vlade druga drugej ne zaupajo. Tako ne more dolgo več ostati, ker se bo treba odločiti za važne sklepe, osobito v turških zadevah. Verjetno je, da se bodo zvezale Rusija, Francija in Anglija.“

Grška ima denes 46.000 mož, z reservo vred pa 60.000. Cela armada se hoče poveljati na 80.000 mož. Pri Kruppu je grška vlada naročila si 12 gorskih baterij, 9 poljskih in 4 pozicijske. Na Francoskem in v Steyru se je naročilo 36.000 pušk, 9000 revolverjev in 50 milijonov patron. Živeža so si Grki pri-skrbeli za 80.000 mož.

Jeden **turških** diplomatov je svetoval turški vladi, naj odločno odbije predlog o mirovnem sodišči, Grškej pa naj dá premisleka osem dnij, če je zadovoljna s tem, kar jej je porta ponudila dne 3. okt. 1880. Če Grška s tem nij zadovoljna, potem naj porta pretrga vse razmere z Grško ter vse Grke spodi iz Turčije.

Osman paša je imenovan za vojnega ministra, pomorski minister pa je postal Hasan paša.

V **angleškej** spodnjej zbornici je glede Turške in Grške z nova izjavil Gladstone, da se vlasti trudijo urediti grško mejno vprašanje, samo vlasti da še složne nijso, kako bi se dalo to doseči. V zgorenjej zbornici pa je lord Litton kritikoval zdanje angleške vlade politiko glede Afganistana. Vojevoda Argyll je temu nasproti odgovoril, da je bilo delovanje prejšnje vlade silno nevarno za Indijo. Anglija nema pravice Kandahar prisvajati si.

V Londonu se sploh boje zdaj kakega zločina od fenijcev, zato so javne oblasti na vseh straneh jako oprezne.

Na **Francoskem** so tudi po vseh družih mestih razen Pariza zmagali pri municipijskih volitvah zmerni republikanci.

V **španskej** zbornici se je imel Canovas zagovarjati in odbijati dolžitev, da dela

on na zvezo z Nemčijo. Take zveze pa Španjci ne marajo.

Zdaj tudi angleške „Times“ pišejo, da bi bilo najbolje, ako bi Anglija pustila boerce v **južnej Afriki**, ker boerska dežela Angležem nič ne koristi ter ne bo nigdar koristila. Se ve da se morajo boerski „morilci“, ki so napadli 94. angleški polk, najprej kaznovati, pišejo „T.“

Iz **Bombaya** se javlja 10. t. m., da se je izvedlo o nekej zaroti mej Hindujci in musulmani v Kolapuru, ki so nameravali vse Evropece, mej tem, ko bi bili v cerkvi, pomoriti. Zarote se je baje udeležilo 3000 oseb. 27 Indjcev je bilo v zapor dejanih.

Dopisi.

Iz litijskega okraja 3. jan. [Izv. dop.] Prišel sem te dni slučajno v neko c. kr. sodnijo litijskega okraja, kjer so se ravno vršile kazenske obravnave ter je bilo mnogo ljudstva zbranega. Končala se je ravno neka jako zanimiva obravnava, ko stopi ponosno v sobo možak z besedami: „Tožbo m' naredite!“ Sodnik ga zavrne, da ima sedaj vse polno ljudi, ki so bili poklicani h kazenskim obravnavam; teh ne more prezreti; ko bode pa te obravnave dovršil, pride gotovo on na vrsto. A mož se zadere: „Jaz sem iz tuje komisije iz litijske, kadar h gospodu Vestenecku pridem in če prav v nedeljah, me vselej precej pred vzamejo.“ Na besede sodnikove, da tukaj nema okrajni glavar zapovedovati, tukaj je sodnija sama svoj gospod, pa se ta čudni Vesteneckov favorit še hujše zadere! „Tožba meni mora biti gor' vzeta, se bom pri Vestenecku pritožil.“ ter zapusti pisarno. Čudil sem se nad potrpežljivostjo sodnikovo, ki vendar nij postopal proti tej kreaturi, kakor je zaslužila; menda se take stvari v litijem okraji, kjer vlada Vesteneck-paša, večkrat vrše. To je goli faktum! Ali ne podira s takim dejanjem Vesteneck sam zaupanje do sodnijskih uradnikov? Ali nij nesramno, da hoče ta najzagrizenejši sovrag našega naroda svoja krila celo čez c. kr. sodnije razpeti ter ondi vladati, kjer nema nič pravice? Kaj je tedaj praksa tajčkrajerjev?

Iz Zatičine 4. jan. [Izv. dopis.] Naj vam tu na kratko poročam o sestavi komisije za štetev ljudstva. V našem okraji imamo sicer mnogo izurjenih in omikanih kmetov, ki so gotovo sposobni za ta posel, pa kaj pomagajo vse dobre lastnosti, ki jih imajo, ker so pa značajni, narodni. Zadnja lastnost pa baje ne diši dobro vitezu Vestenecku. Govori se

rak, vsak svoje, tudi ščipljeva rada, če nama kdo preveč zabavlja, nego jaz ne ščipljem tako v en dan indirektno in neoprezno ko rak, ampak samo po strani včeknem tu pa tam koga tako, da ga ne zaboli preveč. Eno prednost ima ipak Erjavčev rak pred menoj: če se namreč raku noga kaj pokvari ali celo odtrga, mu nova zraste, meni pač ne, in za to praktično lastnost zavidam mojega tovariša raka po pravici in po resnici.

Kakor vidite, gospodičina, sem prečital „Ljubljanski Zvon“ in „Kres“ sem tudi uže prečital. Kateri izmej teh dveh listov mi bolje ugaja, kateri mi je ljubši, vam še ne bom denes povedal, samo to rečem uže denes, da sem čisto zadovoljen, ka nam rastejo novi listi kakor glive po potresu. Naj se le sveti „Kres“ v Celovci in naj doni „Zvon“ v Ljubljani, eno kakor drugo je dobro, ker „Kres“ deluje na oko, „Zvon“ na uho, a pri nas je treba, da odpremo ušesa in oči, ter slušamo in gledamo, kaj se godi z nami.

Jaz ne morem zapopasti in razumeti takih ljudij, katerim nij nič po volji na svetu; ne kateri pravijo in govorijo, da sta nam dva lista preveč, drugi: da se štajerski Slovenci ne smejo dati voditi v jezikovem vprašanju po krajskih, nego da se morajo bližati Hrvatom, (za take bi jaz nasvetoval rogaški ali podčetrtečki dijalekt, ki je čisto podoben krapinskemu), še drugi, da se morajo štajerski udati krajskim Slovencem, kateri so boljši filologi in gramatikarji, nego so štajerski itd.

Kar se gramatike in sploh filologije tiče, vam odprto povem, da ne maram preveč za njo, no, dokler se filologi eden poleg drugega trudijo iznajti kakšno blagoglasno novo obliko, je uže še, nego kadar se spopadejo in se začnejo vojskovati, potlej je pač zlo in naopako. Nobeden učenjak nij tako hud sovražnik svojega protivnika, kakor je filolog, in če se mej takimi učenjaki vname prepir, prestane vse drugo delovanje, le jezik, ta nesrečni jezik ima opravlka in vsi časopisi morajo donášati

po potrebi v posebnih prilogah dokaze in protidokaze takega jezikovega vprašanja. Ko bi se prikazala kje na našem literarnem obzorji takšna jezikoslovna vojska, bi jaz precej moliti začel in bi molil: Jezikove vojske — reši nas o gospod!

Kakor se vidi iz dozdanjega smera naših listov, se nemamo bati take narodne nesreče, ampak vse kaže, da bodo naši literati in literarni izobraženci v miru in pokoju v Celovci kresali in v Ljubljani zvonili na splošno veselje in radost vseh zavednih našincev.

Ker nij pri nas za zdaj lahko mogoče, da bi se složili botri „Kresovi“ in botri „Zvonovi“ v skupno delovanje, menim, da je bolje in koristneje za narodno našo reč, ako izhajata dva lista, nego da ne bi izhajal nobeden, in to t m več, ker natcanje dveh lepoznan-skih listov more samo blagotvorno delovati na razvitek naše mlade literaturice, z druge strani je pa vsakemu dana priložnost, da mora pod-

splošno, da se je tukajšnji vrli župan dvakrat obrnil do okrajnega glavarja litijskega, da bode on dobil sposobne možake, ki bodo štetli ljudstvo. Prepričani smo, da bi vsa ta stvar tedaj mnogo manj stala, ko bi hodili sposobni kmetje (katerih imamo tu dovolj) ljudi štet. A župan obrača, Vesteneck pa obrne. Ako so bili pri zadnjih volitvah v deželni zbor nekateri davkarji dobri, da so noč in dan letali po kmetih agitirali za nemčursko stranko, zakaj bi tudi sedaj ne bili — zopet v jedno nemčurskih namer?

Zato je pa Vesteneck imenoval vse davkarske uradnike in „tajčkrajnerja“ Hanfa s Hudega za komisarje pri štetvi ljudstva, za nameček pa jim je dal ta ljubi „vater des bezirkes“ še Lillegggovega sina. Kdo pa je tedaj v davkariji sedel, ko imajo ti uradniki drugod tako važen posel?

Iz Rogatca 4. jan. [Izv. dop.] Jeden tukajšnjih učiteljev je bil tako „predrzen“, da je napisal šolska naznanila, ki so itak v slovenskem in nemškem jeziku tiskana, „slovensko“, ker ima v celem razredu mej 100 učence 4 (reci štiri) Nemce. Na to pregreho dobi dve čudni naznanili nazaj. Na prvem je bilo ime Fric prečrtano in zraven „Friedrich“ napisano.

Pa to še nič, to boljše še pride. Drugo naznanilo pride nepodpisano s sledečim na osminko pole, katerej je celo en kos manjkalo, napisanim listom:

„Solche Klassifizierung kann nur ein — lesen ich bin aber ein deutscher mithin weis nicht was diese figur bedeiten solen die hir in Zeigniss stehen. Nimpfer. (m. p.) To je čisti originalni list, katerega je učitelj dobil.

Taka vesela pozdravila dobivajo učitelji za novo leto. Ta „deutscher Stilistiker“ je rogački kovač — in nij samo to, še soud rogaškega okrajnega šol. sveta. — Ubogi mož!

Iz Trsta 11. jan. [Izv. dop.] Pust je pričel tudi v Trstu zdaj vladati. Ali žalostna je ta vlada. Vsačemu pokaže se na prvi pogled; kakó leto za letom pustne veselice pojemaajo, sodil bode, menda ne po krivem, da ljudstvo čedalje treznejše postaje. Iskal bode temu uzroka se ve da najprej v slabih časih, v pomanjkanju zaslužka ali novcev; a prepričal se bode tudi, da ta treznost ljudstva izvira še zraven revščine iz večje resnobe, katera je nasledek dobe, v katerej živimo. Ako se je lani podvzetnikom naših gledališč in družih dvo

pirati eden ali drugi list, ako nehče ali ne more podpirati oba.

Kdor je mojih mislij, ali kdor hoče poslušati moder in praktičen svet spectabilisov, naj podpira oba.

Kdor pa nij mojega mnenja in drži ter misli, da nijsem prave zadel, za tistega mi je resnično žal, ka nij sedel v šentpeterskejši šoli g. dr. Zarnika leta 1842, ko je g. učitelj delal potrese ter se je igral pravičen in resničen karambol z elastičnimi glavami šentpeterskih mladih akademikov.

To sem imel pisati denes ne toliko vam, draga gospodičina, kakor našim nezadovoljnim.

Zdrava bodite in vesela, pa ne zamerite, ka se nijsem čisto nič poboljšal v novem letu, nego sem celo starega spectabilisa privlekel v novo leto, kateri vas bo še nadlegoval v časih, kakor se vidi, s svojimi pravičnimi in resničnimi pismi.

Vaš vlanski

Spectabilis.

ran posrečilo s pomočjo velicij plakatov, z darovi, znižanimi vstopninami, i vsakojakimi zapeljivimi obljubami po kateri večer svoje prostore za silo napolniti, se letos saj dozdaaj teh plakatnih zapeljivosti še kaj malo opazi. I kdo bi obžaloval da je temu tako? posebno pa v trgovskem mestu.

Tudi v naših slovanskih društvih, ki so tako rekoč vladi pustovej pristopnejša, namreč v čitalnicah, nij dozdaaj o veseljah še ni sluha ni duha, pač pa se mora našemu mlademu „delavskemu društvu“ še precej živahnosti priznati. Nadejati se je, i srčna želja vsacega slovenskega rodoljuba mora biti, da ta živahnost, marljivost in delavnost ne opeša, in da to za Trst jako važno društvo krepke korenike požene.

Prepričan sem in daj Bog da se ne varam, da ta gibčnost nij samo nasledek v večini že premaganih ovir in spletek, s katerimi se je mlado društvo moralo boriti in katere je uže in bode v kratkem do čistega premagalo iztrebivši iz sebe vso ljuliko. Trezen opazovalec, pa bil sicer tudi pesimist, videl bode z veseljem baš v tem društvu, kako se slovenska narodna zavest čedalje bolj širi, in to v nižje kroge širi. Naj le odbor pri zadnjem občnem zboru narejen predlog, ki je baje denes uže sklep, čim preje izvede; namreč, da se v „delavskem društvu“ tudi ženski odsek napravi. Morda se ne bo v prvi dobi mogel takoj z velicij uspehom pohvaliti, ali začetek naj se stori, kajti baš pri ženskem spolu je še sila mnogo storiti na narodnem polju, in še le ko bode narodna zavest tudi tamkaj bolj prodrila, ko bodo tudi tržaške slovenske matere svoje otroke v narodnem duhu in v domačem jeziku odgojevale, da se ne bo več kakor dosihdob vseskozi uže prvi slovenski zarod v Trstu svojej slovenskej materi izneveril, in popolnoma poitalijančil, potem stoprv se bode smelo reči, da si je Slovenec v Trstu svoja tla priboril, na katerih mu bode mogoče zidati, širiti se in razvijati. —

Tukaj se je osnoval mej Grki ženski odbor, ki je v prvih treh dneh za Grke ali prav za prav Grkom za vojno zoper Turčijo 27.000 frankov nabral.

S „Triester Tagblattem“ je tukajšnje prebivalstvo popolnem zadovoljno. Trst nij mesto, kjer bi smeli njega poslanci tirati svojo politiko ali na korist kakej kliki zanemarjati posebne in važne interese mesta. Trgovini Herbst in njegova klika nijsta nikdar kaj pomogla, najmenj pa Trstu, zato je nerazumno, zakaj da se naši poslanci drže Herbstu za suknjo. To vprašanje preiskuje in nadalje kleplje gg. Rablom po prstih preje navedeni list. Tako se v številki od vtorka v članku nadpisanem z „Nochmals unsere Abgeordneten“, kateri članek je priposlal „Tagblattovemu“ uredništvu neki tukajšen trgovec, vpraša: „Kakšen je praktičen uspeh tega, ker je g. Teuschl pristopil k ustavovernej stranki, posebno glede Trsta?“ Odgovor na to je: Ravno njegovi somišljeniki so pobijali željo Trsta glede še jedne železnične zveze in so bili zmiror nasprotniki produktivnih močij države, kjer nijso bila ta „produktivna“ moč sami, Herbst et consortes. Ravno tako je bila „ustavoverna“ stranka sovražna grajenju nove tržaške luke. Conclusio: Trst nij ničesa imel od ustavoverne stranke, ko je bila še v večini ter nema ničesa od nje zdaj pričakovati, ko je v manjšini ter bi od nje ničesa ne dobil, če pride tudi zopet na krmilo. —

Dne 6. t. m. je pri nas brila silno ostra

in močna burja. Po mestu in na morju se je prigodilo več nesreč. V mestu je burja podirala dimnike in zidove. Ljudje si nijso upali sami na ulice, boječi se, da jih vihar kam ne vrže. Iz luke je pa več ladij na morje burja odgnala.

Z Dunaja 8. dec. [Izv. dop.] Ali se deželna šolska gospodska ne dolenje Avstrijskem nemških (osobito slovanskih) učiteljev boji, ali za-nje ne mara, ali pa ti res nemščine dovolj ne znajo? Nekaj uže mora res biti! Ta gospodska je namreč te dni dala ukaz na kantonske šolske gospodske, naj te ne sprejemajo v službo takih učiteljev, pri katerih je po njih narodnosti soditi, da nijso nemščini dovolj kos, torej takih ne, kateri so se nemščine še le v šolah naučili in je ne govoré od mladosti. — Pri nas Slovencih pa zadoštuje ako se kdo skaže s spričalom, v katerem stoji kakšen „kaum genügend“ iz slovenščine.

Domače stvari.

— (V ljubljanskej bolnici) sta dve sekundarski službi za oddati. Prošnje za ti službi se imajo do 31. januarja t. l. vodstvu bolnice poslati.

— (Nesreči na ledu.) Pod Tivolijem na novem prostoru za drsanje si je 17 let stari fant Götz zlomil nogo. — Na „Kérnu“ se je udrl led pod malim fantičem, katerega so pa še o pravem času ven potegnili.

— (Prvi sneg) letos je pobelil Ljubljano in okolico v torek zvečer.

— (K ljudskemu številjenju.) Piše se nam od Save. Na Štajerskem so izdani za popis ljudij baje le nemške tiskovine; meni je uže došel le nemški obrazec v roke. Okrajno glavarstvo je imenovalo večinoma le Nemce in nemškutarje za popis ljudi. Enako se godi menda tudi na Kranjskem, kjer je krožil poduk o ljudskem popisu le v nemščini mej ljudstvom. Tako se naš slovenski jezik čisla pod Slovanom prijaznim Taaffe-jevim ministerstvom! —

— (Iz Šentjurja na južnej železnici) piše se nam 11. t. m.: Tukaj so se prikazale osepnice, ki nadlegujejo odrasle ljudi in otroke.

— (Sirarsko zadržugo) nameravajo osnoviti na Nanosu, da bode kozji sir pridelovala. —

— (Trije ljudje utonili na sveti dan.) Jurij Kobe z Otoka v čnomeljskem okraji in njegov hlapec Miko Flajnik hotela sta črez Kolpo prepeljati ženski Ano Kobe in Ano Flajnik ter graničarja Miko in Ivo Jakovića. Uže so bili vsi blizu hrvatske meje, kar se veslarju zlomi veslo in valovi so čoln vrgli črez jez. Jurij Kobe, njegov hlapec ter Ana Flajnik so se rešili, ostali trije pa so se vtopili v valovih.

— (Več smrkvavih konj) opazilo se je v Logatci, Cerknici in v Dobrniku v novomeškem okraji.

Razne vesti.

* (Najbogatejši graščaki na Češkem) so: knez Adolf Schwarzenberg, imejoč 312 658 oralov zemljišča. Knez Josip Colloredo-Mannsfeld ima 99.145 oralov, knez Ivan Liechtenstein 67.668 grof Egon Fürstenberg 66.150, grof Ernst Waldstein 35.623, grof Edvard Clm Galas 54.776 oralov itd.

* (Ženske izumiteljice) Amerika nema samo ženskih odvetnic, zdravnic itd. nego tudi izumiteljice. Maj 13.000 lastnikov raznih patentov je 70 žensk, ki imajo privi-

legije na raznotere mehanske stvari, katere so izumile.

* (Železnice severoameriške države) so dolge 7000 milj; l. 1879 pa so bile dolge 4600 milj.

* (Dekletom, ki hoté biti dobre žene.) Kadar se v Arabih mozi kakšno dekle, dá jej mati pri slovesu takih naukov: „Zdajci ostavljaš tiste, od katerih si se poročila; greš iz gnezda, katero te je toliko časa branilo, iz katerega si se vzdignila, da si se učila hoditi. Oklenila se bodeš moža, ki ga še ne poznaš, čegar družbe nijsi vajena. Svetujem ti, da si mu robinja, ako hočeš, da bode on tebi služabnik. Bodi zadovoljna z malim, pazi vedno na to, kar bi utegnile videti njega oči ter gleda, da on nigdar ne opazi pri tebi kakšnega napačnega dejanja. Čuvaj nad njegovo hrano, čuvaj nad njim, kadar bode spal; kajti glad prouzrokuje vzbujenost, pomanjkljivo spanje pak dela človeka čemérnega. Skrbi za moževi imet-k, ter bodi z njegovimi ljudmi dobra. Za njegove skrivnosti bodi néma; kadar je vesel, ne kaži se tožne, a kadar je žalosten, ne javljaj svoje radosti. Če se po mojih besedah ravnaš, te bode Alah blagoslovil, in smeš se nadejati, da bodeš srečna v zakonu.“

Listnica opravištva. Gosp. dr. I. K. v V. Plačano do 15. maja t. l.

Umrli so v Ljubljani:

V deželnej bolnici.
8. januarja: Helena Jenko, gostija, 73 let za starostjo.
9. januarja: Venceslav Pehare, župnik, 52 let, za mrtudom.

A. DEBEVEC,

Rimska cesta (Gradišče) 19.

Salonsk premog

od 50 kilo višje.

Suha drva,

cela in razkrojena.

po 1, 1/2 in 1/4 sežnja ter v žakljih (a 30 kr.),

z dovažanjem na dom po najnižjih cenah. (13—4)

Dunajska borza 12. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gld.	90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	90	"
Zlata rente	88	"	40	"
1860 drž. posojilo	13	"	25	"
Akcije narodne banke	824	"	"	"
Kreditne akcije	24	"	80	"
London	18	"	40	"
Srebro	"	"	"	"
Napol.	9	"	35 1/2	"
C. kr. cekini	"	"	57	"
D. zavne marke	58	"	05	"

Jurij Tavčar,

akademični slikar,

stanuje na **emonskej cesti št. 4** do sv. Jurja ter se priporoča čestitemu p. n. občinstvu in duhovenstvu za **izdelavanje slik, križevpotov, svetega groba** ter mala raznolike **napise** in obnavlja **stare slike**. (23—1)

„POPOTNIK“,

list za šolo in dom,

se odpravlja drugo leto iz starodavnega Celja na svoje potovanje po slovenskih pokraji ah ter se nadeja gostoljubnega sprejema pri učiteljih in pri vsakem prijatelji šolstva in ljudske omike. — Izhajal bode kakor do zdaj po dvakrat (10. in 25.) na mesec na celej poli ter stane 3 gld. za celo leto in 1 gld. 50 kr. za pol leta. Učiteljski pripravniki ga dobé za 2 gld. na leto. (17—2)

Domoljubi podpirajte ga!

Lepo posestvo

je na prodaj z proste roke na **Igu** (Brundorf). Posestvo ima **málin z 5 tečaji in 7 stopami, žago,** zraven pa 38 orlov **njl, senožet in varvanega gozda,** vse v najboljšem stanu. Stanovaišča in kmetijska poslopja, **5 postopij,** so vsa v najboljšem stanu. Vode za žago in málin je neprenehoma celo leto zadosti. Plačilni pogoji so prav ugodni. Natančneje se izvé na **Igu**. (9—2)

Več sto veder različnega

starega vina,

po 10 do 15 gld. veder, je v hramu graščine **Hmelnik** v **Grčevji** na prodaj in sicer **vsak četrtek** dopoludno.

Oskrbništvo graščine Hmelnik pri Novem mestu. (14—3)

Št. 17.732.

(3—3)

Razglas.

Visoka c. kr. deželna vlada je z dopisom dné 1. decembra 1880 št. 9409

29. januarij 1881

kot tisti dan določila, ko se bodo domači žrebci iz političnih okrajev mesta Ljubljane in okolice ljubljanske, ki se hočejo za plemo rabiti, prišlovali.

To se lastnikom žrebcev iz omenjenih političnih okrajev naznani s pristavkom, da se pregled določeni dan ob 10. uri dopoludne v tukajšnji živino-zdravilnici na poljanske cesti prične in da se dotične tiskovine za zapisnik in izkaze kot dosihmal v tiskarni Klein & Kovač dobodo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 28. decembra 1880.

Župan: Laschan.

Manipulacijo z vinom

praktično uči novo izšla knjiga „**Recept-Buch**“, obsežajoča navod, kako se oboljša kisló in slabo vino; kako se prireja vino brez grozdja, vino z ležišča, (iz 100 litrov 1000 litrov), s tem, da se dodajo čisto zdrave tvariue za ceno domačo porabo ali fina butelijska vina, nadalje kako se prireja jabolčnik, vinski jesih, jesih-sprit, žganje, rum, likér, sok od sadja, droži, parfim, zdravstvena žgana pijača, balzam, mnilo in nad 1000 trgovinskih rečij, ki donajajo nad 100 odstotkov dobička. Cena 3 gld. Naročuje se ali z gotovino ali s poštnim povzetjem pri **Maria Hrdlicka**, k. k. priv. Inhaberin, **Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, I. Stock.** (612—7)

500 gld.

plačam onemu, kateri bi potem, kadar je rabil

Kothe-jevo zobno vodo,

a **flacon 35 kr.**, čutil še kedaj zobne bolečine ali da bi mu iz ust dišalo.

Joh. George Kothe, dvorni lieferant na Dunaji, **L. Tiefer Graben 37, I.** (585—8)
V Ljubljani: lekarnar **g. Trnkoczy.**

Tužci.

11. januarja:

Pri **Slonu**: Wohlberg, Hüttig iz Dunaja. — Lengyel iz Kaniže. — Peters iz Gorice. — Wranitzki iz Trsta.
Pri **Malič**: Berta iz Dunaja. — Röthel iz Kočevja. — Hartman iz Monakovega. — Sonnenschein iz Dunaja.

Lekar J. Nussbaumer-jevo ! zdravstveno vino!

Kitajsko-železno-malaga-vino

najzanesljivejše in neoporekljivo zdravilo, da se

kri nareja in čisti

ter najhitreje odpravi:

pomanjkanje krvi, bledico, bolezen v želodci, bolezni spolskih organov, osobito moževsko slabost in neplodnost.

!! Bolezni v jabolku, goltanci in pljučah !!

! Kitajsko Malaga-vino !

imejoč v sebi čistega kinina samo tako, kakor se prilega truplo, izvrstno krepilo za **otroke** in **žene** po hudej bolezni.

Profesor in zdravstveni svetovalec g. dr. Thaler na porodišnici v Lincu o tem fabrikatu tako-le govori:

Potrjujem, da sem v Kitajsko-železno-Malaga-vinu lekarja J. Nussbaumerja v Celovci dobil **izvrstno** in **lahko prebavljivo** zdravilo, katero smem **vrlo** priporočati. **Prof. dr. J. B. Thaler.**

Radostno potrjuje podpisani, da je Kitajsko-železno-Malaga-vino lekarja Nussbaumerja v Celovci prepat **izvrstne dobroti** in **vplivnosti** ter v svojej lastnosti **množitelj krvi** in pospešujoč **prebavljenje mnogo** prekosi vse druge železne preparate. (515—14)

Dr. L. Winternitz.

Zalogo za Kranjsko ima lekar **G. Piccoli** v Ljubljani.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper **protin** ter **revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi** ter **živcih, otekline, otrpnele ude** in **kite, revmatične bolečine v zobéh** in **glavi**; malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje.

Zahval smo dobili uže celo množico. — 1 steklenica 50 kr. — **Pravega** prodaje samo (638—7)

lekarna „pri samorogu“ **J. pl. Trnkoczyja** na mestnem trgu v Ljubljani.

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja,

rabi z najboljšim vspehom

zoper kašelj, hripavost in katarno stanje organov, s katerimi se sope.

V škatljicah po 10 kr.

prodaje (490—13)

GABRIEL PICCOLI,

lekar „k angelu“,

na dunajske cesti v Ljubljani.

